

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Krištofova cesta št. 102
Telefon št. 73

Upravištvo:

Sedna ulica št. 2
Telefon št. 25Račun iz posla št. 44
Šte. 11.622

Ljubljana, 29. avgusta.

Sveti Oče je napisal tržaškemu škofu Bartolomeasu pismo o istrskih grozodetstvih. Pobožno je povzdignil svoje oči k nebesom in dvignil je roke, da blagoslovi istrsko duhovščino in ljudstvo, češ nič slajšega ni očetu, kakor deliti s sinom bolečine in z njim trpeti.

Sveti Oče se je na te sladkobe spomnil nekoliko pozno. Mesece in mesece je traja divje preganjanje našega ljudstva, pobegniti je moral iz Istre skoraj že zadnji naš narodni duhovnik. Zgorela so cela sela hrvaških in slovenskih kmetov, upeljeni so Narodni domovi, uničena ognjišča skromnega kulturnega življenja, v preranem grobu ležijo nedolžne žrtve — zločinke roke fašistov že skoraj omagujejo. Rimska vlada sama je v strahu, da se iz nacionalističnega besnenja ne razvije krvava meščanska vojna in je začela v zadnjem času kazati voljo, da nastopi vsaj proti najhujšim izgredek. In glej s spremembo situacije v Quirinalu so se raztopila srca tudi v Vatikanu in papež je povzdignil svoj glas. »Zdaj sedaj« pravi vrhovni pastir istrskih ovčic — dne 2. avgusta 1921.

Klerikalni listi pojejo Svetemu Očetu slavospeve. Zopet enkrat je papež kot »najvišja moralna avtoriteta« neustrašeni branitelj zatiranih in preganjanih Jugoslovancev. Da, bolji zaščitnik naših ubogih bratov je, nego »Beograd«, ki ni ganil s prestom, akoravno bi bil lahko izgrede prepričal. Tako stoji res in resnično zapisano v nedeljskem uvodniku »Slovenca«.

Kaj naj porečemo na politično infamijo, ki dopoveduje javnosti, da ima rimski papež boljše srce za trpeče Jugoslovane nego jugoslovanska vlada? Zapisano je v edinem namenu, da odvrne diskusijo od jedra vprašanja. Klerikalcem se ne bo posrežilo rehabilitirati Benedikta. Ze sam naslov njegovega pisma prča proti njemu. Papež se je od početka solidariziral fašisti. On, najvišji ščvar cerkvenih zakonov, je privolil, da je moral zakoniti tržaški škof Karlin ostati izgnanec.

Ne trdimo, da je bilo v njegovih močeh privedi škofa Karlina nazaj. Toda vedel je dobro, da se z izgnanstvom slovenskega škofa pričena preganjanje slovenskega in hrvaškega človeka v cerkvi, zatiranje narodne duhovščine. In ni povzdignil svojega glasu. Temveč šel je in posadil na tržaško višjepastirsko stolico fanatičnega Italijana Bartolomeasija! In mirno je gledal, kako je ta škof začel »čistiti« v tržaških cerkvah, kako sta Bartolomeas in njegov istrski tovariš teptala najprimitivnejše predpise cerkvenega prava po diktatu fašistov ter sistematično postavljala mesto domačih župnikov zagrizene Italijana; kako sta v Istri zabrisala v cerkvenem uradovanju zadnje sled narodnega jezika. Danes je v celi Istri komaj sedem narodnih duhovnikov in jutri bo morda že zabranjeno, da se uboga slovenska ali hrvaška para pomoli svojemu Bogu v svojem maternem jeziku.

Ni še pozabljeno, kako je bil papež taveznik ardiške politike na Reki. Hotel je proti vsem predpisom cerkvenega prava odcepiti jo od senjke škofije in postavil je višjega pastirja Constantinija, ki je bil za cerkev na Reki isto kar je bil d'Annunzio za politiko. In navzlic temu, da je ogromna večina reškega prebivalstva želela, da izgine za d'Annunzajem tudi gospod Constantinij, je vstrajal Sveti Oče na tem, da ga imenuje za škofa....

V Gorici je bilo zasedati mesto kanonika. Nadškof Sedej je predložil Slovenca Koblerja. Dobil je od Svetice Stolicе oster ukor, češ, da je ta predlog skrajno netakten in da žali italijanski narodni čut. Za kanonika je bil imenovan zagrizen Italijan.

Papež pravi v svojem pismu, da ga nasilja hudobnežev tem bolj bolijo, ker čuje, da ostajajo nekaznovana. Žalosten je, da njegov glas ne seže do tistih, ki imajo moč. Reči moramo, da has hinavščina tega ogroženja razburja. Papež ima cerkvenih sredstev na razpolago, da ukroti svoje fašistovske škofo in duhovnike. Pa niti z eno besedico jih dosedaj še ni obsodil, z nobeno pretnjo jih še ni skušal spraviti na pravo pot. Papež ima v rokah celo sredstvo, da na mah ublaži spor v cerkvi. Za katoliško stvar zabrinjeni božje so mu predložili vpeljavo slovenskega bogoslužja v Julijski Benežji. S tem bi se omogočila čista ločitev laškega in našega elementa v cer-

Bolezen kralja Aleksandra

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Iz Pariza je danes dopoldne došlo poročilo, da je izvršena operacija na kralju Aleksandru. Njegovo zdravstveno stanje je stacionarno. Ministrski

predsednik Pašić je poročal o zdravstvenem stanju kralja Aleksandra, ki je še vedno precej slabo, tako da je današnji buletin enak včerajšnjemu.

Nova madžarska nasilja v Baranji

MADŽARI ZAHTEVAJO ŠE UGODNEJŠO MEJO. — VLADA JE SKLENILA OBOROŽEN ODPOR. — MADŽARI IZROPALI VELEPOSESTVO BELJE.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Subotški veliki župan dr. Banovački je referiral notranji nu ministru Pribečeviću o strašnem nasilju, ki je izvršujejo madžarske vojaške oblasti nad jugoslovanskim življenjem v evakuiranem delu Baranje. Na zahtevo ministra Pribečevića se je zaradi tega vršila včeraj seja ministrskega sveta, ki je razpravljala o vprašanju, kako naj bi zaščitil naš življenj v Baranji.

Beograd, 29. avgusta. O priliki vohda madžarskih čet v Baranjo, je angleški polkovnik Gosset naznanil našim oblastim, da mora iti meja v Baranji mnogo nižje, kakor določa to

trianonska mirovna pogodba. Zahteval je približno pred enim tednom od naše vlade, da mora iti nova meja med obema državama 500 m severno železnice, ki vodi iz Subotice. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je bilo zaradi tega sklenjeno, da se mora vsako izpremljanje določb trianonske mirovne pogodbe braniti z orožjem. Komandant I. armije v Novem Sadu je dobil v tem zmislu vsa potrebna navodila.

Vlada je dobila dalje sporočilo, da so madžarski orožniki vdrli na veleposestvo Belje in odvedli s seboj vso živino.

Zmaga albanskih vstašev

Skadar, 28. avgusta. (Izv.) Miriditi so zajeli 1000 mož regularnih čet albanske vlade ter jih odvedli kot ujetnike v svoje gore.

Beograd, 29. avgusta. Albanski oddelki pod poveljstvom Huseinbega Husatija operirajo v Cedrinu. Miriditi so mu prekinili vsako zvezo z glavno albansko vojsko, tako da Husati ne more dobiti nobene hrane niti municije.

POLOŽAJ V SANDŽAKU.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Ker je sedaj v Sandžaku dovolj vojaštva za vzdrževanje reda in miru, so dobili četniki vojvod Pečanca in Markovića ukaz, naj se zopet umaknejo iz Sandžaka. Parlamentarna anketna komisija, ki je bila sestavljena v svrhu preiskave zadnjih dogodkov, obstoji iz demokrata Koste Timotijevića, radikalca Rajka Filipovića in muslimana dr. Hrasnice.

PARASTOS ZA MINISTROM DRAŠKOVICEM.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Danes dopoldne je bil 40dnevni parastos za ministrom Draškovićem. Parastosu so prisostvovali člani vlade pod vodstvom ministra Trifkovića, ki je zastopal Pašića, francoski vojni ataše, mnogo poslancev, odposlanstva ministrstev, občin ter vojnih in civilnih oblasti.

ROMUNSKA AGITACIJA V BANATU

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Doktor Aurel Kozman, bivši veliki župan Temišvara je poslal 12. t. m. ministru notranjih del pismo v katerem sporoča, da se med Romuni v srbskem Banatu razširjajo letaki z njegovim podpisom v katerem se ljudstvo v francoskem in angleškem jeziku pozivlja, naj z orožjem izvojujejo ujedinjenje z Romunijo. Dr. Kozman javlja, da on s to agitacijo ne stoji v nobeni zvezi in tudi ni nikdar dal svojega podpisa na omenjeni letak. Pozivlja notranjega ministra, da se kive izledeji in kaznuje.

kvi. Papež ima v rokah dokaze, da je na Primorskem bilo slovansko bogoslužje vpeljano že v 14. in 15. stoletju in da gre torej le za obnovev starega stanja. Benedikt XV. je, kakor njegovi predniki, menja da molitve duhovnika v slovanskem jeziku Bogu ni dopadljiva, ker se njemu, njegovega namestniku ne dopade.

Naš narod v neodrešeni domovini pa je prišel razmislijati, je li potrebno, da ga fašizem tepta tudi v cerkvi. In to navdaja Svetoga Očeta vendarle s skrbjo. Treba je reči nekoliko pomirjevalnih besed, mu je sporočil častiti brat Bartolomeas. Zato se je vsedel Benedikt XV. k mizi in je napisal — Blažev žegen od 2. avgusta.

PROMETNA KONVENCIJA Z ROMUNIJO.

Beograd, 28. avgusta. (Izv.) Med predstavniki naše države in Romunije so se vodila v Bukarešti pogajanja glede trgovske in prometne konvencije, v kateri je prišlo danes končno do sporazuma. Sklenjeno je, da se uredi železniški promet s Romunijo preko Banata. Dogovorjeno je tudi ojačenje poštne, telegrafiske in telefonske službe. Končno je predvidena tudi direktna zračna zveza med Beogradom in Bukarešto direktna zveza obeh prestolic z mednarodnimi brzovlaki.

ZNAČILNO ODLIKOVANJE.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Horthy je odlikoval angleškega polkovnika Gosseta z najvišjim madžarskim redom in zlatim vencem za njegove zasluge povodom izpraznitve Baranje.

ZLOUPOTREBE NA POSESTVU BELJE.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Danes se je odpeljala v Belje posebna komisija, ki naj preišče zloupotrebe uradnikov na nekdanjem Friedrichovem posestvu, izvršene za časa, ko je bil upravitelj posestva grof Bobrinski.

PROMET Z MADŽARSKO.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Ministrstvo saobračaja je otvorilo promet med državo in Madžarsko po posebnem pravilniku.

ZAPRISEGA REZERVNIH OFICIRJEV.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Podpisan je ukaz, s katerim se pozivajo vsi rezervni oficirji na enodnevno vojno vežbanje, da položijo zakletev novemu kralju.

ENOTNE UNIFORME POLICIJSKIH URADNIKOV.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Po novi uredbi bo uniforma policijskih uradnikov za službo zelenosive barve, parafna pa modre. Uniforma bo enotna za policijsko uradništvo vse države.

NEVIHTA NAD BEOGRADOM.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Sinoči je razsajala nad Beogradom velikanska nevihta, ki je trajala polurugo uro in napravila zlasti na telefonski in brzojavni centrali veliko škodo.

REVIZIJA UREDBE O ZAŠČITI VOJAKOV.

Beograd, 29. avgusta. (Izv.) Komisija ministrstva za socialno politiko je začela s pregledovanjem vseh uredb in naredb, ki se tičejo zaščite vojakov. Temu pregledovanju prisostvujejo delegati vseh delavskih organizacij vse države.

Zagreb, 27. avgusta. (ZNU.) Društvo hrvatskih književnikov priredi v sporazumu s ostalimi kulturnimi udruženji Jugoslavije meseca novembra kongres književnikov in umetnikov. Izvolilo je poseben pododbor društva. Vsi književniki in umetniki se vabijo, da Društvu hrvatskih književnikov v Zagrebu javijo svoje želje za predloge za kongres.

Naredba za zaščito države v Nemčiji

OSTRI UKREPI PROTI PROTIDRŽAVNIM ELEMENTOM.

Berlin, 29. avgusta. Naredba državne predsednika določa, da se morajo v svrhu vzpostavitve varnosti in reda na državnem ozemlju:

1.) prepovedati do 14 dni tiskovine, katerih vsebina pozivlje ali hujska k nasilni izpremembi ali odstranitvi ustave, k nasilstvom proti zastopnikom republikansko-demokratske vla-

davine in nepokornosti napram zakonom, ali vsebuje odobravanje ali hvale takih dejanj ali govori zaničljivo o ustavnih in

2.) da se morajo prepovedati shodi in sprevedi z manifestacijami, ako je upravičena bojazen, da se bo razpravljalo na zborovanju v zgoraj omejenem zmislu.

Krvava okupacija Zapadne Madžarske

Gradec, 29. avgusta. Po semkaj dospelih poročilih je avstrijsko orožništvo pri vkorakanju v Zapadno Ogrsko zadelo pri Friedbergu in Hartbergu na oborožen odpor in se je po navodilih ententnih častnikov umaknilo proti deželni meji. 60 korakov pred Pinkafeldom je začel madžarski vojaški oddelk 120 mož, opremljen z jeklenimi čeladami in ročnimi granatami ob 11.45 dopoldne streljati na korakajoči orožniški oddelk. Poveljnik orožniškega oddelka je bil ranjen v stegno. Madžari so imeli dva mrtva in sedem ranjenih. Višine pri Pinkafeldu so na obeh straneh zasedene. Madžarom prihajajo ojačenja s topovi na pomoč.

Avstrijsko orožništvo, ki se je vrnilo na državno mejo, čaka navodil zveznega ministrstva za zunanje posle.

Avstrijski orožniki, ki so dopoldne korakali na zapadno-ogrsko ozemlje, so takoj zapazili, da so vrhovi zasedeni, in so nadaljevali svojo pot jako oprezno. Poveljnik je z dvema orožnikoma korakal spredaj, ko je bila nenadoma vržena proti njim ročna granata. To je bilo znamenje za streljanje na madžarski strani. Madžari so streljali s tremi ali štirimi strojnimi in s 60 do 80 puškami. Poveljnik orožniškega oddelka je bil pri tem težko ranjen v vrat. Ranjena sta bila tudi oba spremljajoča ga orožnika, eden v pljuča. Razen teh je bil ranjen tudi neki kmet in neki otrok.

Gospodarsko mrtvilo na Reki

Bakar, 29. avgusta. Gospodarski položaj na Reki je katastrofalen. Nezadovoljnost raste vsak dan, število nezaposlenih delavcev je vsak dan večje. Tvornice odpuščajo že ono malo število delavcev, ki so sedaj zaposleni, v prvi vrsti pa naše ljudi. Tvorica »Danubius« je skrčila delo na pet dni v tednu, govori se pa, da bo morala popolnoma ustaviti delo. Začetkom avgusta so reške žene demonstrirale proti nezaposelnosti položaju in poslale italijanskemu min. predsedniku brzojavko, da v imenu človečnosti napravi red in vrne meščanom njihova prava. Odgovora niso pričakale.

Bakar, 29. avgusta. Promet v luki in mestu Reki je skoro enak ničli. Proga južne železnice od Reke do Sv. Petra ima samo nezmaten osebni promet, še manjši je tovorni promet. Parniki »Ungaro-Croate« skoro več ne vozijo. Namesto naših parnikov potujejo sedaj parniki posameznih italijanskih in grških parobrodništv.

Nov fašistovski škan-dal na Reki

Bakar, 29. avgusta. Na Reki se govori o novi fašistovski aferi, v katero je zapleten izredni italijanski komisar Foschini. On je na lep način poizkušal odpraviti fašiste z Reke in jim izplačal, kakor se govori po 400 do 1000 lir, da bi prostovoljno zapustili Reko. Fašisti so vzeli denar, odstopovali v Trst, se tam nekoliko dni zabavali, potem so se zopet vrnili na Reko. Prebivalstvo je zaradi tega vznemirjeno in avtonomaški list »La voce del Popolo«, ki od konca julija zopet izhaja, to odkrito priznava.

Bakar, 29. avgusta. Na Reki je šest bataljonov karabinerjev, 4000 mož in ne navadno veliko število častnikov, kar je isti pojav, kakor za časa d'Annunzia. V obveščenih krogih se govori, da so karabinjerji samo preoblečeni vodni vojski.

NOVA PROTISOVJETSKA ZAROTA?

London, 29. avgusta. Poročevalec za »Times« javlja iz Petrograda, da so boljševiška oblastva zasledila novo zaroto proti sovjetski vladi. Pri zaroti so udeleženi baje pomorski vojak baltijskega brodograja.

ZELEZNIŠKA NESREČA PRI RIMU.

Rim, 29. avgusta. Blizu Rima sta trčili tovorni vlak in kopališki vlak iz Ladispolja skupaj. Dosedaj so potegnili izpod razbitih voz 17 mrtvih, 80 ranjencev so prepeljali v rimske bolnice.

Pariz, 29. avgusta. »Intransigeant« poroča o podrobnostih o železniški nezgodi blizu Rima: Iz Ladispolja prihajajoči osebni vlak je zaradi napačno postavljenih ogradb trčil s tovornim vlakom skupaj in sicer na mestu, kjer je na eni strani globel. Osem voz osebnega vlaka je strmoglavilo v globlino. Dogajali so se strahoviti prizori. Dosedaj so dognali, da je 37 mrtvih in 150 ranjenih.

ROPARJI NAPADLI BRZOVOLAK DUNAJ-BUDIMPEŠTA.

Budimpešta, 29. avgusta. Kakor javlja »Pester Lloyd«, so roparji napadli brzovlak Bukarešta-Budimpešta ne daleč od Brašova. Ustavili so vlak sredi proge. Vdrli so v spalni voz in omamili speče potnike s kloroformom ter odnesli mnoge stvari. Amerikemu konzularnemu uradniku so ukradli zlato zobovje in ust. Po izvršenem ropu so zločinci pobegnili.

Budimpešta, 29. avgusta. Ob veliki udeležitvi se je vršil pogreb bivšega min. predsednika Weckerlesa.

Zürich, devize: Berlin 6.75, New York 59.0, London 21.74, Paris 45.65, Milan 25.17, Praga 6.60, Budimpešta 1.475, Zagreb 8.25, Bukarešta 6.95, Dunaj 0.67.

Intrige

V Beogradu, 27. avgusta.

Za mrazom komunistov je nastalo skupščini novo številčno razmerje: število poslancev je padlo od 419 na 360. Večina znaša torej 181.

V radikalni stranki je razen Protičića še marsikdo, ki mu je družba z demokratimi smilila. Pašić nima vselej lahkega stališča v svojem klubu. Ti ljudje so sedaj začeli računati in so izračunali, da bi 90 radikalov s 60 Hrvatimi-Radičevići in zajedničarji ter 28 klerikalci tvorili blok 178 moči. V ta blok bi se dalo dobiti tudi še nekaj muslimanov iz Južne Srbije in morda tudi bosanski muslimanski klub. Demokrati (94), SKS (13), zemljoradniki (26) vojnisti (13) bi tvorili opozicijo.

Ta misli so zapeljive in zavajajo srbsoritejeve radikale v neprimisljeno politiko: napada se Svetozara Pribičevića da ni dovolj energičen proti komunistom in da ne da postrgljati vseh sitnežev v Južni Srbiji. Kumanudiju se očita, da dela finančno politiko »Prečano«. Vidi se da so na delu tajne sile, ki zastrujajo vodnjake. Demokrati sicer godrnjajo radi samolastnosti radikalnih uradnikov, napadajo napadno zunanjo politiko Tice Popovića ki nam je prinesla novi poraz v Baranji, nedelavnost ministra Trifkovića itd. a njihovi listi so previdni ker uvidevajo, da za državo, zaenkrat ni druge rešitve nego sodelovanje demokratov in radikalov.

Bojno krilo radikalne stranke si želi, da udari demokrate tudi izven Srbije. Na Hrvaškem to ne gre, ker tam to stranko dobro poznajo po njenih voditeljih, ki so v Sremsu in Vojvodini nositelji plemenskega šovinizma ozkega horizonta. Torej ostaja le Slovenija.

V tem oziru vam morem poročati, da so nade na razvoj »radikalstva« v Sloveniji velike. Komur se ljubi polušati pripovedujejo, da Slovenija že koraka v njih tabor. Pravijo, da boj ni naperjen proti demokratom, temveč, da žele dobiti čim več klerikalcev, narodnih socialcev in bivših komunistov na svojo stran. Pri klerikalnih upajo, da bo ugodno vplival spomin na nekdanjo zvezo pod Protičevićem, ki se jutri lahko ponovi, zlasti pa spomin na odredbo nekdanjega ministra prosvete Miše Trifunovića, ki je »Orje« proglasil za enakovredno Sokolom in na Velizara Jankovića, ki je v Majojboru v zvezde koval Orle. Pri NSS-ovcih upajo, da je razpad stranke valed Peskove afere pred durmi. Sovražstvo do demokratov, da bo vplivalo, da bo šli raje k radikalom kakor drugam. Glasilo radikalov, pripoveduje ti goroki, pa bo »Slovenski narod«, vendar trdijo istočasno, da demokracija nočejo škoditi.

To so naravno samo bajke za ljudi. Ni nimajo pojma o razmerah v Sloveniji. Na dnu akcije je seveda namera, slabiti demokratsko stranko. Treba za dostaviti, da ta struja v radikalni stranki ni vodilna. Se vedno drži Pašić vjeti trdno v rokah in dokler je on na mestu, iz vseh teh računov ne bo nič. Pa tudi če bi se on unaknil, je nedvomno, da nade na Radicia ne bo uspela, kajti ta bo zahteval, če že voda republiko, vsaj revizijo ustave. Lega si pa niti radikalci ne upajo rikirati. Tudi v tem slučaju ne bo preostajalo drugega, nego koalicija demokratov in radikalov.

Kdor to uvidi, ta se bo ugalal in-irig, ki morejo brez potrebe dovesti lo nepodnih sporov. Poskusi zasejati spor v Sloveniji, se bodo izjalovili.

Opomba uredništva: Priobčujemo lopis, ne da bi prevzeli odgovornost za vse podatke in sklepe. Res je nekaj navidez, ki jim celjenja naprednih elementov v Sloveniji ni še dovolj. Ti bodo kmalu uvideli, da je splošno nmenje, da nam je treba koncentracije, ne pa novih strank. Mislimo, da sfičijelna radikalna stranka ni odgovorna za te sklepe. Demokratske organizacije vedo predobro, koliko se znajo zahvaliti demokratski stranki in toga nam je v teh letih na vlado prišla v Sloveniji radikalna stranka. Zato brez sovražnosti, a odločno od-klanjanje čisto nepotrebne poskuse, ki so le voda na mlin nasprotnikom.

Proslava 70 letnice dr. Iv. Tavčarja na Visokem

V nedeljo se je vršila na Visokem letnina proslava 70letnice dr. Ivana Tavčarja. Vse popoldne so drveli po beli poljski cesti številni avtomobili in vozovi z najvišjimi predstavitelji države v pokrajini in številnimi deputacijami raznih kulturnih, političnih, gospodarskih in drugih organizacij in korporacij. Slavljenec je sprejel čestitke na stolec pod kostanj pred svojim gradičem, globoko ginjen nad velikim spoštovanjem in ljubeznijo, katero mu je izkazoval narod. Poleg njega je bila njegova zvesta družica v življenju, gospa Franja prednet ponovnih prirerih ovacij.

V imenu pokrajinske vlade je čestital jubilaru pokrajinski podnamestnik dr. Baltić, v imenu vojaštva divizionar general Dokić s polkovnikom Vukasovićem in generalom Maistrom,

v imenu češkega naroda g. generalni konzul dr. Beneš, ki je proslavil jubilarjevo slovansko srce. Dalje so se mu poklonili: delegat finančnega ministristva dr. Šavnik, poljski ravnatelj dr. Guštin, odposlanstvo starodavnega Kranja z županom Pircem, ki mu je izročil pri tej priliki diplomu častnega meščanstva, deputacija škofje-loškega obdinskega odbora z županom g. Hafnerjem, deputacija Sokolstva pod vodstvom načelnika dr. Murnika, deputacija »Slov. lovskega društva« pod vodstvom predsednika dr. Lovrenčiča. Za načelstvo demokratske stranke je čestitala jubilarju deputacija pod vodstvom strankinega podpredsednika dr. Ravniharja, ki je v lepih besedah proslavil zasluge Nestorja stranke, čestitke demokratskega kluba pa je sporočil posl. dr. Zerjav. V imenu demokratskega tiska je pozdravil slavljenca minister n. r. dr. Kramar, kot predstavitelj Tiskovne zadruge je izročil prof. Breznik dr. Tavčarju krasno vezano prvo knjigo nove izdaje njegovih zbranih spisov.

Deputacije so se vrstile cel popoldne ena za drugo in je skoro nemogoče omeniti vse. Lepi in vrnešeni se bili prizori, ko se je jubilaru poklonilo slovansko žensko, ki je proslavilo njegovo 70letnico s tem, da je nabralo za CMD 35 kamnov in mu izročilo krasen šopek z dipomo CMD. Imenaden nad velikim številom deputacij je dr. Tavčar ponovno vzkliknil: »Kaj hočete, da začnem jokati?« Na Visoko so prihiteli tudi številni naši pisatelji, med njimi Oton Zupančič, dr. Prijatelj, Vladimir Levstik, dr. Kraigher in drugi. Tudi vsa poljsanka dolina je bila v nedeljo z duhom na Visokem. Gorenja vas in Poljane so bile v zastavah. Imenom srbske pravoslavne občine v Ljubljani je pozdravil slavljenca dr. Avramović.

Po svetu

— Rumunija in Vatikan. Med Vatikanom in rumunsko vlado se je sklenilo in podpisal konkordat. Rumunija izjavlja, da priznava katoliško cerkev. Papež bo imenoval za Rumunijo dva katoliška škofa.

— Obilnica tragedije. V belgijskem mestu Dinantu so proslavili te dni obilnico velike tragedije. Pred sedmimi leti so namreč Nemci v omenjenem mestu masakrirali 765 meščanov. Zalostni spominski obilnici je predsedoval sloviti kardinal Mercier. O tej priliki je bil izdan apel na belgijski narod, v katerem se poziva, da postavi časten spomenik prvim žrtvam germanske krvoločnosti.

— Pacifističen proglas Rdečega križa. Mednarodna komisija Rdečega križa in Liga društva Rdečega križa ste izdali v smislu sklepa konference v Ženevi proglas, v katerem pozivata vse narode sveta, naj se z vsemi silami borijo proti propagandi za vojko med ljudstvi. V proglasu se apelira na vse vlade, šole in velika podjetja, naj se spomnijo delavstva, ki je v svetovni vojni doprineslo največ žrtv. Vsi ti faktorji so poklicani, da vzbudijo v človeštvu zdrave principe internacionalizma, ki spoštuje rodoljubje posameznika in nalaga vsakemu dolžnost spoštovati tudi svojega bližnjega brez ozira na narodnost. Proglas končuje: »Ne bodimo egoisti, ne razvnamajmo jeze in strasti, temveč delujmo v duhu sloge in vzajemne pomoči. To je edina garancija za boljšo bodočnost človečanstva!«

— Rusko-poljski odnošaji. Po poročilih iz Varšave poseti Krasin ob priliki svojega potovanja iz Moskve v London tudi Varšavo, da konfirira s člani poljske vlade o gospodarskih odnošajih med Rusijo in Poljsko.

— Burna seja madžarskega parlamenta. Zadnja seja madžarskega parlamenta je bila zelo burna. Na njej je padlo mnogo grdih napadov proti češkoslovaški republiki s strani znanega poslanca Szmercesanyia, ki je za časa svetovne vojne »razkril« znane veleizdajalske spise proti voditeljem hrvaško-srbske koalicije. Szmercesany je nazval češkoslovaško državo nemogočim konglomeratom in rekel, da cel slovaški narod želi zopet pod Madžarsko. Zahteval je od vlade, naj objavi Slovakom avtonomijo, ker bo na ta način okreplila irendentistični pokret v Slovaški in omogočila odcepitev Slovakov od Češkoslovaške. Njegovi izjavi se je pridružil tudi ministrski predsednik grof Bethlen, ki je med drugim izjavil, da so razmere v Slovaški sedaj mnogo slabše nego v bivši monarhiji. Te izjave so v Pragi napravile zelo mučen utis in pričakuje se, da bo na nje ob priliki odgovoril minister dr. Beneš.

— Velikanski požar v Moskvi. »Prager Presse« poroča na podlagi brojavke iz Helsingfors, da je v Moskvi izbruhnil velik požar, ki divja že par dni in čigar obseg se je raztegnil že na tri četrtine mesta. Več sto hiš je popolnoma uničenih in mnogo ljudi je postalo žrtve požara. Natane-nih podrobnosti še ni.

— Pomoč mesta Kölna Rusiji. V tajni seji mestnega zastopstva se je dovolila vsota 75.000 mark za pomoč Rusiji. Centruška frakcija je hotela votrati le 50.000 » socialisti večine 100.000 mark.

Pri slovesu je spregovoril krasen govor dr. Triller, konzul dr. Beneš pa je naglašal, da zna češkoslovaški narod dobro ceniti jubilarjevo zvestobo in prijateljstvo napram češkemu narodu.

Pozno zvečer so avtomobili in vozovi z gosti zapustili jubilarjev dom.

Afera Pesek

Gotovo mi vsakdo verjame, da mi je eden najneprijetnejših poslov, da se moram baviti z afero gosp. Peska. Stvar se že vsakemu gubi in si vsi samo želimo, da bi je bilo čimprej konec. Zato se oglašam poslednjkrat, to pa je radi novih osebnih napadov in »Jugoslaviji«, kjer se z ozirom na moje trditve, da »namestnik v tej nad vse mučni stvari ni mogel drugače ravnati, nego odrediti, da se poizvedbe vrše s primerno obzirnostjo«, trdi, da je to laž in da je »dr. Zerjav bil celo tako prodrzen, da je pod to očitno laž postavil svoj podpis in se s tem stigmatiziral za javnega lažnika.«

Po mojem mnenju je sicer včasno, ali je prekasno odrediti ta ali oni državni funkcijonar, kajti vsakemu je muno, da se mora baviti s takim slučajem. Ker bi pa se vendar mogel kdo najti med tako lahkovernimi pristajbi NSS, ki bi dvomil o moji resničnosti, ako ne reagiram, sem naročil svojemu pravnemu zastopniku, naj vloži tožbo proti odgovornemu uredniku »Jugoslavije«, pa tudi proti g. Pesku, ker je gotovo on pisal ta članek in bo svojo toliko povdarjano močnatost sedaj lahko pokazal s tem, da bo zanj prevzel sam odgovornost.

V Ljubljani, dne 29. avgusta 1921.

Dr. Zerjav I. z.

Politične beležke

— »Katoliški shod« se je vršil v nedeljo v Domžalah po sedaj v doli kancelarparagrafa posebno priljubljeni metodi, da se klerikalna politična zborovanja prirejajo kot nekatke cerkvene pobožnosti z mašami in litanijami! Glavni kontigent zborovalcev so tvorili v Domžalah Orli in Marijine družbe. Na dopoldanskem internem zborovanju je posl. Strcin z veliko skrbjo konstatiral, da klerikalno časopisje nazaduje. Na to je sam škof celebriral mašo, po kateri je imel kamniti dekan Lavrenčič propoved, ki je bila — česar tudi nismo bili vajeni do sedaj ob takih prilikah — še dovolj umerjena. Le proti Sokolu se je malo preveč vzmirljal. — Pri manifestacijskem zborovanju na dvorišču Društvenega doma so se govorniki držali precej dostojne oblike. Knezožkof je bil opetovano zelo ginen in se je jokal. Sodni svetnik dr. Lavrenčič je povedal, da razum ne sme biti naš voditelj in je to učenost vtmelejal s trditvijo, da so najbolj izobraženi ljudje največji lumpi. Za sebe je priznal, da se vedno zaveda, da premalo zna, a čimer je menda hotel dokazati, da on ne spada med največje lumpe. Gosp. urednik Kremžar je imel govor, ki bi bil popolnoma dober za pridigo. Če bi naša duhovščina po cerkvah držala se vsaj tona in mej, kakor g. Kremžar v nedeljo, bi ne bilo toliko pritožb proti politiki v cerkvi. Doživeli bomo, da se bo pridigalo na shodu, pri maši pa politiziralo. Popoldne je urednik gosp. Terseglav žigosal tisto lažipobožnost, katere je v SLS toliko in sploh povedal za SLS politiko marsikaj bridkega. Žel je iskreno pritrjevanje navzočih neklerikalcev. Voditelji stranke so bili nezadovoljni zlasti ker je odkrito povdarjal, da ni pametno in pošteno zanikati, da so med nasprotniki ravnotako poštteni in pametni ljudje. Domžalski shod naj bi bil popravljen tudi neugoden vtis in škodljive politične posledice, ki grozijo SLS valed nepatrijotičnega postopanja njenih duhovniških pristavšev povodom zadnjih dogodkov. Začuden so čitatelji »Domoljuba« in »Novega Časa« poslušali g. Terseglava, da so klerikalci pripravljali, kadar jih bo država klicala, žrtvovati za njo tudi kri in življenje, ne da bi se vprašali zakaj. S pohvalno doslednostjo je bila zborovalcem predložena tudi resolucija, katere izreka popolno vdanost dinastiji. Le g. Kremžar je s citatom iz svetega pisma od daleč nekoliko ustrelil po kraljevskih kronah sploh. Prireditelji shoda so računali na ogromno udeležbo in napovedali najmanj 10.000 ljudi. V resnici se je manifestacijskega spreveda vdeležilo le 1092 oseb. Če bi bili prireditelji vpoštevati dobo globokega žalovanja po kralju in se ne poslužili hrupa z godbo, bi se moglo reči, da pozdravljamo izboljšanje, ki se je pokazalo v manirah tega shoda.

Sokolski vestnik

Ljubljanski Sokol pozivlja svoje članstvo, da se v čim večjem številu v kroju udeleži pogreba starega našega člana br. Josipa Kuharja Zbrališče danes dne 30. avgusta ob pol dveh pred Narodni domom.

Sport in turiztika

PLAVALNE TEKME ZA JUGOSLOVANSKO PRVENSTVO NA BLEDU.

Po emotedenski zakasnitvi vsed smril kralja Petra so se vršile v nedeljo dne 28. t. m. na Bledu plavalne tekme za jugoslovansko prvenstvo. Zanimanje za nje je bilo ogromno tako med sportniki, katerih se je prijavilo mnogo nad 100, kakor tudi med občinstvom, ki ga je prisostvovalo tekmanj okrog 2500. Tekme so se vršile na prav pripravljenem prostoru med kopališčem in vrto hotelu Petran. Voda je bila razmeroma topla, tekmovalci pa so imeli nasprotni veter in so se morali boriti s precejšnjimi valovi. Temu je pripisovali, da doseženi čas mnogokrat zastajajo za ljubljanskimi, čeprav so tekmovali tudi znani mednarodni plavci.

Tekma je bila res jugoslovanska, prva do sedaj. Udeležili so se je štirje ljubljanski klubi in po eden iz Sušaka, Zagreba, Karlovca in Somborja. Sušak in Sombor sta znana po vsi Evropi kot prvovrstna vodno-sportna kluba, ki golita plavanje in druge točke vodnega sporta že desetletja, dočim smo pri nas v tem oziru šele pri početkih. Zato je umevno, da ljubljanski tekmovalci niso mogli vzdržati močne konkurence in da je večina prvenstev pripadla Sušakancem, Somborčanom, Zagrebčanom in Karlovčanom. Mam Somborčani se je zlasti odlikoval Olja Szentgyörgy, ki je že ponovno z uspehom tekmoval na velikih mednarodnih tekmah po vsi Evropi.

V naslednjem prinašamo najboljše dosežene rezultate, ki veljajo za letos kot jugoslovanska prvenstva. Navedbe v oklepajih značijo najboljše, letos v Ljubljani dosežene uspehe.

50 m prosti stil, začetnik: Karol Vrečko, Primorje, Ljubljana 39,2 sek.

50 m prosti stil, juniorji: Zvonko Belčić, Hašk, Zagreb 42,1 sek. (Franchetti 41,2) 12 tekmovalcev.

50 m prosti stil, seniorji: Drago Kriškovič, Viktorija, Sušak 35,4 sek. (Ravnik 34,8).

50 m dame: Jolika Krizmanić, Viktorija, Sušak 44,1 (Angelica Cerne 45,5), deset tekmovalk.

100 m bočno: Ivo Verdier, Primorje, Ljubljana 1:41 (Ravnik 1:27) šest tekmovalcev.

100 m hrbtno: Milutin Debeljak, Primorje, Ljubljana 1:45,4 (Debeljak 1:39) 11 tekmovalcev.

100 m prosti stil: Olja Szentgyörgy, Somborsko sportno združenje 1:16,1 (Wisjak 1:23,2), 12 tekmovalcev.

100 m prano: Vilko Solc, Olimpija, Karlovac 1:35,2 (Lukan 1:29), 12 tekmovalcev.

200 m dame: Jolika Krizmanić, Viktorija, Sušak 3:55,1.

1500 m prosti stil: Olja Szentgyörgy, Sombor 27:22,2, 6 tekmovalcev. Plaval so od otoka do Petrana, nazaj na otok in zopet do Petrana.

Plavanje pod vodo: Ivo Jurković, Olimpija, Karlovac 50,6 metrov, 8 tekmovalcev.

Strela 100-, 200-, 300 in 400 m: Viktorija, Sušak 17:10,13 stafe.

Škoki juniorjev: 34 dosegljivih točk. Burger, Primorje, Ljubljana 31 1/4 točk.

Škoki dam: 24 dosegljivih točk. Angelica Cerne, Ilirija, Ljubljana 20 1/2.

Škoki seniorjev: 129 dosegljivih točk. Srečko Kordelič, Ilirija, Ljubljana 103 3/4.

Waterpolo: Brezdvomno najzanimivejša točka celega sporeda. Posebno lepa je bila tekma med Sušakom in Somborjem, ki izpadla 1:6 v prid Somborja. Nadalje so tekmovali: Primorje-Ljubljanski sportni klub 2:1. Primorje-Hašk 1:0. Primorje je iz protesta proti ukrepom sodnika demonstrativno odstopilo pred koncem in je bilo zato diskvalificirano.

Po doseženih uspehih se razvrstilo klubih sledeče: Viktorija, Sušak 28 točk; Sombor 20 točk; Hašk 14 točk, Olimpija 11 točk, Primorje 9, Ljubljanski sportni klub osem, Ilirija 8 in Svoboda 2 točki. Zadnji štirje klubi so vsi iz Ljubljane.

KOLESARSKA ZVEZDNA DIRKA V

Kolesarski podsaver za Slovenijo je naredil v nedeljo zanimiv poljsku takozvano »čezedne« dirko, ki so v drugih državah že davno udomačene in priljubljene. Kot cilj si je izbral Celje, ki je po svoji geografski centralni legi in po prvovrstnih cestah za to gotovo najpripravnije mesto v Sloveniji. Dirko se je udeležilo 6 klubov (Celje, Šoštanj, Ježica, Ilirija-Ljubljana, Delavski klub Maribor in Novo mesto). Start posameznih klubov je bil urejen tako, da so prihajali tekmovalci v Celje drug za drugim. Reči moramo, da se je poljsku sijajno obnesel in je zato brezdvomno, da bo ostala zvezdna dirka na Celje trajno na vsakoletnem programu slovenskih kolesarskih prireditvev. Vse dirke so potekle v popolnem redu in brez incidentov, kar je tembolj poudarka vredno, ker je večina klubov še začetniških. V naslednjem podajamo glavne rezultate:

Celje je priredilo dirko na 10 km v obratom. Od 8 dirkačev so prišli na cilj vsi, prvi Ivan Šmigovec v 18:20,2.

Šoštanj-Celje: 30 km. Vseh 7 dirkačev je prišlo na cilj, prvi Josip Destovnik 1:7:2.

Ježica-Celje: 71 km. Od 11 dirkačev jih je prišlo na cilj pravčasno 9, dva sta imela defekte. Prvi Fr. Dobnikar 2:26:20.

Ljubljana-Celje: 70 km. 20 dirkačev, na cilj prišli vsi. Prvi je bil Ivan Umek 2:26:50,2, po trdem boju s Ogrinom kot drugimi v Bliščevem kot tretjim. Razdalja na cilj je znašala med njimi samo po pol kolesne dolžine. Med seniorji je bil prvi I. Goltes, med novinci pa I. Jernau.

Maribor-Celje: 60 km. 11 tekmovalcev, vsi prišli na cilj; prvi Antoe Plavčak 2:5:50, med seniorji Mihaj Jaš.

Novo mesto-Celje: 94 km. 14 dirkačev, trije so zaradi defektov in dolga naporne proge zaostali. Prvi Isidor Knafelc 4:8:35.

Za red na cilju je vzorno poskrbelo kolesarsko društvo Celje. Vso krasno uspele prireditve je organiziral in vodil predsednik ljubljanske Ilirije g. Gorjanc. Po skupnem obodu v hotelu Balkan, žiglastnik je vnet podpornik kolesarskega sporta, so priredili dirkači in drugi kolesarji, nad 100 po številu, skupen izid na Teharje, kjer se je vršila neuradna domača zabava.

Ilirija i sarajevski amaterji, 6:0 (2:0). Nedeljska revanšna nogometna tekma je izpadla za Ilirijo še ugodnejše od sobotne. Priznati pa je treba, da je Ilirija znano tudi v polni meri zaslužila. Nastopila je zopet v spremenjeni sestavi, ki se je izkazala morda za najbolj srečno izbrano, kar smo jih videli letos. Harmonirna prav dobro in posamezniki se dobro izpopolnjujejo k lepi skupni igri. Najboljša sta bila Leger in zlasti centerhalf Zupančič, ki se je to pot posebno odlikoval. Vsi skupaj pa so sudiči ugajalo celoto, ki je nudila številnemu občinstvu — okrog dvatisoč — res lepo igrjo. Nedeljska igra je spominjala na najlepše čase »Ilirije«. O Sarajevčanih velja, kar smo povedali že v sobotni igri. Pomanjkljivi so v tehniki, manjka jim izurjenost v stopanju in v igri z glavo. Golman je bil obkrag, zlasti v nedeljo vendarle malo preveč »ilegmatičen«. Pri večji njegovi spretnosti, bi lahko njegov klub precej bolje odrezal. Najboljši med Sarajevčani je bil brezdvomno centerhalf Odtz, njihov dunalski trener, ki je držal igro po koncu še potem, ko so drugi že obupavali. V prvi polovici so bili namreč Sarajevčani še na višku; igral so res izborno in v zelo ostrem tempu. A ravno to jih je pokopalo, ker so se proti koncu prve polovice omagovali, v drugi polovici pa popolnoma odrekli, tako, da so se morali omejiti samo na obrambo. Izgubili so pri tem vso inicijativo.

Sarajevski amat. sportni klub je naredil včeraj zlet skozi Vintgar na Bled, v sredo pa igra zopet v Ljubljani, in sicer s »Sparto«. Zato bo tekma prva velika in resna tekma, a kolikor jo poznamo, se bo držala prav dobro in za Sarajevčane bo precej trd oreh, ako ji bodo hoteli biti kos.

Tekma med Ilirijo in graškimi Amaterji, ki bi se morala vršiti v torek v Ljubljani, se zaradi nastalih zaprek preloži na nedeljo dne 4. septembra.

Ljubljanski veliki semenj

POZIV LJUBLJANČANOM

Zanimanje za L. veliki ljubljanski vzorec ni semenj je velikanako. Naval naših državljanov ter tujcev bo, kakor se more že sedaj presoditi, ogromen. Ta prireditve bo za celo Jugoslavijo, osobito pa Ljubljano velikega pomena, tako v na rodnom gospodarskem kakor tudi moralnem oziru. Zato pa je dolžnost skupnosti in pa vsakega posameznika, da to prireditve podpiramo in na ta način dokazujemo, da je Ljubljana zrela za tako nalogo. Podpisane organizacije pozivljajo tore vse svoje člane kakor tudi ostalo občinstvo, da nemudoma, vsaj pa do 1. septembra t. l. naznanijo ustno ali pisмено na »Centralno pisarno stanovanjskega urada za velesemenj«, Dunajska cesta (Tourist office), koliko morejo odstopiti za prenočevanje tujcev sob, postelj ali divanov, proti plačilu, ali morda brez plačila.

Gremij trgovcev v Ljubljani.

Zveza trgovskih gremijev in zadrug v Sloveniji.

Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani.

Ivan Kostevec l. r. Ivan Jelačin ml. l. r. E. Franchetti l. r.

Poziv razstaviteljem ljubljanskega velikega semnja. Ker bo v petek dne 2. septembra celo sejmilišče komisijeno pregledano in vsa pripravljala dela za razstavo zaključena, so cenjeni razstavitelji to govci, obrtniki in industriji naprošeni, da začno takoj z opremo svojih lokalov razstavo svojih predmetov, da ne bo potrebnih zamud in neprilik. Prošnja poziv velja v isti meri p. t. ljubljanski tvrdkam, ki naj ne čakajo reda zaradi zadnjega dne in naj čim preje začno opremo in pripravi.

Zavarovanje blaga. Interesente semni opozarjamo, da je prevzela tukašnja zavarovalna družba »Croatia« vodstvo zavarovanja »Ljubljanskega velikega semnja« ter se tvrdi, ki bodo razstavljale blago opozarjajo na to, da sprejemajo ljubljanski zavarovalne družbe tudi zavarovanje transporta blaga. Blagohotne prijave se pošljejo direktno zavarovalnici »Croatia«, Stari trg 11.

Domače vesti

* Ministri predsednik Pašić na Bledu. Samostojni slovenski kmetje priredijo dne 8. septembra na Bledu kmetijsko razstavo. Kakor doznava „Pravda“, bo razen ministra Pucelja to razstavo obiskal tudi ministri predsednik Nikola Pašić.

* Ministri pri otvoritvi ljubljanskega velikega sejma. Ljubljanski veliki sejm otvorijo v soboto sam ministri trgovine in industrije dr. Mehmed Spaho. Otvoritev se udeležijo najbrž tudi ministri za soc. politiko dr. Kukovec, minister vojne gen. Zečević in minister za agrarno reformo K. Miletič. Na velesejmu pošljejo svoje delegate vsa prizadeja ministrstva. Člani vlade dosepejo v Ljubljano v petek popoldne.

* Spomenik kralju Petru v Sarajevu. Kakor poroča „Jugoslavanski list“, je sklepa za spomenik pokojnemu kralju Petru zavzela popolno obliko. Se tokom tedna se vrši pri mestnem poglavarstvu konferenca, na kateri se bo sklenilo, kakšen naj bo projektirani spomenik.

* Naš poslanik v Pragi g. Bogumil Vošnjak je na povratku iz Beograda prišel za nekaj dni na Bled, odkoder se vrne v Prago.

* Osebnost iz Beograda poročajo, da je angleški poslanik na našem dvoru Sir Young odpotoval na Bled, kjer osatne delj časa.

* Odlikovanje. Direktor odseka za prehrano v Ljubljani, dr. Bogomil Seneković, je odlikovan z redom sv. Save IV. vrste.

* Franchet d'Esperay v Kragujevacu. Maršal Franchet d'Esperay je odpotoval iz Beograda v Kragujevac, da si ogleda tamkajšnji arzenal. Iz Kragujevca odpotuje s člani francoske misije, da poseti rudnino Nemanicov, samostane Zica in Studenico.

* Poljski generalni konzulat v Zagrebu. Ker se še vedno dogaja, da se društva in poslovnice obračajo na „poljski konzulat v Ljubljani“, ki ne obstoja že leto dni, poroča Poljski konzulat v Zagrebu, da zastopa generalni konzulat v Zagrebu, do katerega se je treba neposredno obračati v vseh poslovnih, trgovskih ali drugih vprašanjih.

* Andrija Radović v Ljubljani. Bivši črnogorski ministri predsednik poslanec Andrija Radović je prišel iz Pariza v Ljubljano ter se poda za nekaj dni na oddih na Bled. G. Radović se udeležiti tudi otvoritve ljubljanskega velikega sejma.

* Tri novice iz „Avtonomistov“. Včerajšnji „Avtonomist“ objavlja tri zanimive novice. V prvi se skandalizira, da je slovensko časopisje proslavilo sedemdesetletnico dr. Ivana Tavčarja, o sedemdesetletnici Ivana Hribarja pa se ni omenilo. V drugi se skandalizira, da se je o Tavčarju toliko lepega in prijaznega pisalo, češ Slovenci moramo vedno klečati pred kakim malikom. V tretji pa se gospod Avtonomist globoko prida pred „sedemdesetletnim godom“ g. pokrajinskega namestnika Hribarja. Ubogi g. Prepeluh! Notica o klečeplazenju ga je jako premetila, da se je takoj spustil na kolena pred sedemdesetletnim godom gospoda Hribarja, ki bo čez leto dni, namreč na dan 28. ali 29. avgusta 1922, G. Hribar je praznoval namreč letos svoj 69. god, kar sledi jasno iz dejstva, da bo še le 19. septembra 70 let star. Baš radi tega pa slovensko časopisje povodom proslave Tavčarjeve sedemdesetletnice ni moglo govoriti o sedemdesetletnici g. Hribarja in naj se gospodu Prepeluhu to čudno zdi ali pa ne.

* Senzacija za vsako ceno. V Ljubljani imamo žalilob liste, ki pograbi vsako izmišljotino ter jo sporoči glavni publiki, samo če količikar izgleda po senzaciji. Nedavno je „Jugoslavija“ povedala strmečim bralecem, da je bil na kralja izvršen atentat, včeraj pa je „Novi Cas“ naznanil, da je bil preprečen atentat na prince Grgorja, ki ga je nameraval izvršiti v pravljici postaji Harkan neki Doeh na vlak, v katerem se je princ Grgorje v soboto ponoči vozil v Karlove Vary. Atentator „Novega Casa“ je imel dvojno anolo. Prvi so ga aretirali, drugi se je pa princ Grgorje vozil takrat proti Parizu s simplonskim ekspresom preko Ljubljane.

* Posebni vlak za ljubljanski velesejem. V soboto je prispela v Beograd deputacija iz Ljubljane, obstoječa iz gg. predsednika zveze industrijcev Dragotina Hribarja, ravnatelja trgovske akademije dr. Böhma in tajnika trgovske in obrtniške zbornice Mohorića. da sporazumno z ministrstvom za trgovino in industrijo in z ministrstvom za obrambo dovoli zadnje priprave za ljubljanski velesejem. Ministrstvo za obrambo bo dalo udeležnikom in obiskovalcem sejma na razpolago poseben vlak, ki bo vozil iz Beograda do Ljubljane in zopet nazaj.

* Ujuna prošnja na gg. trgovce in obrtnike v Ljubljani. Ker primanjkuje stanovanjskemu uradu ljubljanskega velesejma že mnogo sob oziroma postelj in pogrehamo v izkazu stanodajalcev razlikatoro stranko, ki bi, akoravno ne lahko, pa vsaj pri nekoliko dobri volji oddala zasilno prenočišče, apeliramo v prvi vrsti na gg. trgovce in obrtnike, da prikažejo na pomoč. Prepričani smo, da se je večina zavzela vsaj pod streho svoje sorodnike in znance, ker pa ne bodo ti obiskovalci ostali v

Ljubljani ves čas velesejma, prosimo ujudno in nujno, da se naznanjeni prenočišča, ki bodo prosti, stanovanjskemu uradu, pred prihodom, oziroma po odhodu sorodnikov ali znancev. Računati se mora z vsako posteljo, ki je prosta, če tudi posamezne dni. Prijave sprejema centralni stanovanjski urad velesejma, ki posluje v pisarni Tourist office (Dunajska cesta 18) od 8. zjutraj do 6. zvečer.

* Poštni čekovni zavod v Ljubljani naznanja cenj. občinstvu, da pred nekoliko dnevi v časopisih objavljena odredba ministrstva za pošto in brojevo z dne 17. avgusta, br. 49.625, glasom katere odredbe se bo morala od 1. septembra 1921 dalje izražati vrednost na poštinih nakaznicah v dinarjih, ne volja za pošto-čekovni promet; slednji se bo tudi nadalje še vršil le v kronah, ter bodo poštini uradi v pošto-čekovnem prometu sprejemali vplačila in vršili izplačila tudi po 1. septembru 1921 v kronah, v katerih se bodo vodili tudi vsi računi, ki se nanašajo na čekovni promet.

* Vsem cenj. društvom. Ljublj. prost. gas. in reš. društvo namerava prirediti dne 8. septembra 1921 evrelišni dan. Vsa cenj. društva se prosijo, da se z ozirom na cilj in delovanje društva vzdržijo enake prireditve. — Ljublj. prost. gas. in reš. društvo.

* Kolo jugoslovanskih sester podeli tekmo prihodnjih dni podporo najrevnejši siroti padlega vojaka. Tozadnje prošnje je poslati tajništvo Mestni trg 24.

* Srbski učitelji v Ljubljani. Včeraj dopoldne so prispeli iz Zagreba preko Karlovca v Ljubljano srbski učitelji iz Srbije, Bosne in Hercegovine in Stare Srbije. Na kolodvoru so jih pozdravili zastopniki ljubljanske sekotje Udruga jugoslovanskih učiteljev. Vseh izletnikov je okoli 90. Dopoldne so si ogledali zanimivosti Ljubljane, zvečer pa so jih ljubljanski tovariši priredili zabaven večer v hotelu Tivoli.

* Proces proti morilcu ministra Draškovića. Preiskava proti morilcu ministra Draškovića je zaključena. Iz Beograda nam poročajo, da bo državni pravdnik še tokom tedna sestavil obtožnico in da se bo razprava vršila že sredi septembra. Poleg morilca Aliaga bodo postavljeni pred sodišče še Nikola Petrović (ki je pred nekaj meseci poskusil izvršiti atentat na Draškovića pred „Kolarcem“), Stevo Ivanović, ki je prevzel nalogo, da ubije ministra Kukovca in Dimitrije Do-pandića, ki bi bil naj ustreli ministra Pribečevića. Poleg teh bo obtoženih še 5 komunistov, ki so bili z glavnimi krivci v zvezi.

* Smrt na nesreči. Strojevodja Janko Gregorić je v soboto ponoči, ko je vozil lokomotivo prek mostu pri Sisku, padel v Savo in utonil. Truplo so prepeljali v Ljubljano.

* Ponesrečil se je v nedeljo v Mariboru sletni France Gerlič. Opazoval je s ploča Ljudskega vrta nogometno tekmo in padel pri tem tako nesrečno na tla, da si je zlomil desno roko v zapetju. Prepeljali so ga takoj v bolnico.

* Pazite na otroke. Pri Bričevih na Bizovniku so pripravili rezanco. Kar se priplazi k slomoznici triletni domači sinček Peterček in začne okoli tipati. Pri tem ga je zgrabilo kolesje za kazalec desne roke in mu ga zmečalo.

* Nesreča pri delu. Zagar Josip, delavec v kamniški smodnišnici, je pilil neko stvar. Pri delu mu je odletel železen drobec v desno oko in mu je težko ranil.

* Osel mu je odgriznil palec. Frano Vrhovec, 14letni ovčar pri baronu Lazarinju v Smedniku je v soboto spal pri stariših. V nedeljo zjutraj ga mati zbudi in začudeno vpraša, zakaj ni zvečer zaprl osla v hlev. Fant je takoj vstal in hitel na dvorišče. Zapazil pa je ves prosenečen, da se po njihovem dvorišču spreha Lazarinjev osel. Hotel ga je vloviti in odpeljati v Lazarinjev hlev. Osel pa vse-kakor ni bil zadovoljen s tem. Zakadil se je v fantiča, ga podrl na tla in zgrabil vrhutega še za palec leve noge in mu ga odgriznil. Ujedel ga je precej močno tudi v desno nogo, tako, da so morali fantiča zaradi težkih poškodb prepeljati v deželno bolnico v Ljubljano.

Porotno sodišče

UMOR SOPROGA.

Jesensko zasedanje ljubljanske porote se je otvorilo včeraj z žalostnim slučajem, v katerem je nastopila kot obtoženka mlada, 22letna žena kot morilka svojega 32letnega moža, posestnika na Govejku pri Medvodah, Janeza Kreka. — Kot so obtoženka je bila obtožena žena ruskega begunca, Katarina Aleksejevič, doma iz Ločnice, sestra Franceta Aliča. Franco Alič je bil ljubinec Krekove žene Marjane, sestra pa je med njima posredovala, da bi se njen brat po Krekovi smrti priženil na njegovo posestvo.

Vsi trije skupaj so sklenili, da spravijo starega Kreka s sveta.

POSKUŠENO ZASTRUPLENJE.

Marjana Krekova se je poskusila iznebiti svojega moža najprej s strupom. S posredovanjem Katarine Aleksejevič, roj. Alič, je dobila od svojega ljubimca Aliča nepoznat strup, katerega ji je poslal Alič po svoji sestrini prazni vojaški patroni, zaprti z kroglo. Žena je dala neki večer ta strup možu v juho. Krek k sreči ni pojedel vse juhe, ker mu je postalo vroje

steno. Onesvesti se je, urahel in prosil ko se je zavedel, mleka. Žena mu je namesto mleka dala vodo. Ker ji je prvič spodletelo, je znova naročila strup od Aliča, toda njen mož je bil sedaj previden in zastrupljene pijače ni zavzel. Ker so se poskusili s strupom ponosrežili, je prišla žena na misel, da bi moža ustrelila. Kljub temu, da je parkrat poskušala streljati, pa si vendar sama ni upala moža ustreliti in je sklenila, da bo pregovorila za to Franceta Aliča.

To se ji je tudi posrežilo. Pregovorila je Aliča z različnimi obljubami, med drugim mu je ponujala 10.000 kron. Prišel je domov v Ločnico na evetno nedeljo, preiskrbel si Krekovo vojaško puško in ves teden zalozoval Kreka. Toda zaman: Krek je ostal živ.

Končno je apeljala nesrečnica v zasedo njegove žene sama. Krekovo posestvo leži visoko na strmem griču. Pot se vije v velikih ovinkih po strmih navzgor in po njej se težko vozi. Zato je imel Krek svoj voz vedno pri nekem prijatelju v dolini. Kadar je kam šel, je peljal konja v dolino in ga tam zapregel. Tako je bilo tudi na Velikonočno nedeljo. Žena je pregovorila moža in družino, bili ste dve sestri in njen pastorek Lorenzo, da so odšli že zjutraj ob 4. uri od doma k vstavljenju. Med ovinki in sicer pri Vrbeah pa si je Alič napravil umetno zasedo. Skril se je v brinjev grm, katerega je odel še v velikimi smrekovimi vejami. Na poti navzdol, malo pred Vrbeami, je zadržala ženo spremljevalce in pustila, da je šel mož lahk 20 korakov naprej. Rekla jim je, da imajo dovolj časa, ker mora oče še napregati. Ko je prišel Krek do zasede, je počil usodni strel. Mala tiletina Milka in 18letna Katarina. Počilo je, zasvetilo se je in oče je padel, konj pa je zbežal po mlinah. Krek je bil zadet v brbet, krogla mu je predrila prs in se varila globoko v korenino nasproti stoječega velikega gabra. Ženska so moža, ki je kmalu umrl, ne da bi se zavedel, obrnila na brbet, mu dale pod glavo vročo seno in ga pokrile s smrekovimi vejami. Ki so preje izgrvale v zasedi morilca. Ki je po strelu izgubil.

Obtožena Marjana Krekova, rojena Dolenc, 32letna hči metnarja in ševjarja Dolenc pri Sv. Marjeti pri Medvodah, prizna, da je najprej poskušala moža zastrupiti in da je, ker se ji to ni posrežilo, najela morilca v osebi svojega ljubimca Franceta Aliča. Poročila je starega moža, ker so jo silili, sovražila pa ga je, ker je bil preveč nadležen, alen in pa prekosmat. Krek je nosil namreč dolgo, močno črno brado. Kasneje si je ženi na ljubo brado porezal in se obrl, da bi si pridobil ženiho ljubezen, vendar zaman. Med zasliševanjem pa je Krekova obdolžila hčerki Milko in Katarino, da sta tudi te dve očeta sovražili in da sta vedeli, da ga hoče mačeha zastrupiti. Prvi celo, da jima je pokazala strup. Sestri sta rekli baje, da naj naredi, kar hoče, one ne boste nikomur ničesar povedali. Soobtožena Katarina Aleksejevič prizna, da je prinesla Marjani strup, ki ga ji je dal brat, trdi pa, da je bila uverjena, da je za navadna sol, ki ne bo Kreku nič pomagala.

Na nesrečni usodni poti na Veliko nedeljo zjutraj sta spremljali v cerkev k vstavljenju pokojnega Kreka tudi njegovi hčerki 11letna Milka in 18letna Katarina. Milka pravi: „Mačeha nas je pred Vrbeami zadržala. Nato smo zaostale kakih 30 korakov. Zabliskalo se je, počil je strel in ata je padel. Konj je zletel, jaz sem skočila k očetu, ki je malo hropel, pa nič govoril. Umrl je, dale smo mu pod glavo vroče seno, pokrile ga s smrekjem in šle po ljudi.“ Dekle tudi pove, da je izvedela, da so dali preje očetu strupa, pa si ni upala nikomur povedati, ker ji je mačeha zagrozila, da jo zastrupi ali ustrell, če koma kaj pove. Njen oče je skrbel za mačeho bolj kot za otroke, vendar pa ga je mačeha sovražila in rekla hčerki, da mora silita starca ustreliti. V bistvu isto pove sestra Katarina.

Razne priče povedo kako je ljubil Krek svojo ženo kot straten zaljubljenec, ona pa ga je sovražila in tega tudi ni skrivala. Razvijajo se žalostni prizori, v katerih žena goljufa moža s svojim pastorikom in drugimi in očito kaže, da se hoče moža iznebiti. Rekla je nekoč pastorku: „Daj mi revolver, da ga ustrelim, kaj to, če sem par let zaprta, potem bom pa prosta. 5000 kron takoj dam, če ga kdo ustrelli. Streljati sem se učila, ker mi je mož rekel, da bom šla z njim na lov.“ Predsednik: „No potem ste pa šla na lov z Aličem na svojega moža.“ Sicer pa ona vse enično prizna.

Po dokazovanju je stavilo sodišče porotnikom štiri vprašanja in sicer za vsako obtoženo po dve vprašanji: je zaradi zastrupljenja in zaradi ustreljenja. Po dolgih govorih državnega pravdnika in zagovornikov so porotniki obe glavni vprašanji glede Marjane Krekove in sicer glede zastrupljenja in ustreljenja soglasno potrdili, glede drugoobtoženke pa so vprašanje glede dobave strupa z osmimi glasovi potrdili, pri čemer so trije glasovi izključili namen usmrtitve. Vprašanje glede njene skrivalne glede ustreljenja pa so z 9 glasovi zanikali. Vseled nejasnosti je sonat vprašanje ponovil in dodal še dodatno vprašanje glede težke poškodbe. Porotniki so drugič to vprašanje zanikali z 8 glasovi, dodatno vprašanje pa so tudi zanikali. Marjana Krek je bila obsojena zaradi skrivalne umora v smrt na večalnih; soobtoženka Katarina Aleksejevič pa je bila oproščena.

Predsednik: „Marjana, ali ste razumeli? Obsojena ste na smrt!“ — Marjana (tiho): „Da.“ Branitelj je prijavil ničost.

Gospodarsivo

POLOŽAJ NA ŽITNEM TRGU.

Zagreb, 28. avgusta.

Prejšnji teden je bilo precej dežja skoro po vsi državi. Potrebnovali bi še nekoliko solnčnega vremena, da dozori koruza.

Žitno tržišče je bilo prejšnji teden v znamenju stagnacije. Cene so dvojne, in sicer iz postaje, kjer se blago tvori in iz postaje, kjer se iztovori, torej cene za prednakiško področje in cene za področje konzuma. Tako n.p. se ponuja koruza ab postaja v Bački po 720 do 740 K, dočim se ab Zagreb ne more dobiti izpod 880 do 900 K. Diferenca je torej okoli 160 kron, čeprav znašajo tovarni stroški samo največ 50 K. Razlika je zato tako velika, ker se prometna sredstva dobijo zelo težko in še to samo odprti vagoni, kar pomeni velik riziko. Za enkrat ni upanja, da bi cene v področju konzuma popustile. Zato je nujna potreba, da se tem desperatnim prometnim razmeram napravi konec. Saj to ne bi bilo niti tako težko, ker je dovolj vagonov, samo nepravilno so razdeljeni po posameznih krajih.

Popraševanje po pšenici je nekoliko popustilo, ker imajo mlini dovolj blaga za nekaj časa. Producenti precej zadržujejo pšenice. Pocieni je blago samo v onih krajih, kjer v sled pomanjkanja vagonov ni upanja, da bi se moglo blago v kratkem odpremiti. Pšenica ab postaja v Bački 1000 K, ab Zagreb pa 1100 K.

Trgovina z ječmenom je neznatna. Inozemstvo ne povprašuje, ker so mu cene previsoke. Ker je odpadla Baranja, so se dvignile cene pivovarskega ječmena že na 1000 K ab postaja vtvoritve. Ječmen za krmo ima cene med 650 do 700 kron. Na trg pride največ neodčiščenega srbskega ječmena.

Povpraševanje po ovsu je nazadovalo vsed tega, ker vojska manj kupuje. Cena: 700 do 720 K ab postaja vtvoritve, ab Zagreb pa 800 do 810 K.

Povpraševanje po koruzi živahno, ravnotako ponudba. Zaradi prometnih težko pride do malo kupčijskih zaključkov. Cena: 720 do 740 K ab postaja v Bački, ab Zagreb pa 880 do 900 K.

Ponudba in povpraševanje po moki je precej živahno. Ponujajo se zlasti slabše vrste. Boljše vrste ab Zagreb (pozor: zaprti vagoni) notrajo: št. 0 16,80 kron, št. 2 15,80 K, št. 5 14,80 K z vrečami, brutto za netto.

V prvi vrsti zaradi obupnih prometnih razmer in tudi zaradi previsokih cen le izvoz popolnoma zaspal. Avstrija zaradi svoje slabe valute sploh ne more kupovati našega blaga. Tudi druge države kupujejo rajše cenejše ameriško blago, nego naše, ki je visoko nad svetovnimi cenami.

— Kredit za čebelarstvo. Gospodarsko-finančni komite je sklenil, da se da ministrstvu za poljedelstvo in vode kredit 300.000 dinarjev za podporo čebelarstvu zadržam in vsled pomanjkanja hrane za čebele 100.000 dinarjev posebej za nabavo denaturiranega sladkorja v obrambo čebelarstva.

— Prepoved izvoza gradbenega lesa za prago. Ekonomsko-finančni komite je sklenil, da se razun železnih pragov ne sme izvažati večje gradbeni material, ki odgovarja po preseku železniškemu pragu. To velja zlasti za oni les, ki je dvakrat do trikrat širji in daljši ter ki bi se po izvozu mogel z lahkoto predelati v prago.

— Ljubljanski trg. Volovsko meso I. vrste 30 do 34 K, meso II. vrste 26 do 28 kron. Centralna vnovčevalnica: meso II. vrste 22 do 24 K. Nova velika ljudska stojnica na Vodnikovem trgu prične poslovati v sredo, dne 31. avgusta v velikem obsegu. Goveje meso se bo razprodajalo po 20 do 23 K kg, teleče 18 K kg. Občinstvo se opozarja, da je meso cenejših vrst dobre kvalitete, ker se ne pripušta na trg nikako meso slabe kvalitete. Ako bo občinstvo kupovalo dosledno kupovalo cenejše meso, bo s tem zelo pripomoglo k padcu cen. Glede preskrbe z mastjo bo letošnja sezona vsled silno naraslih cen koruze položaj težavnejši. Vseled suše bo domači pridelek masti še mnogo manjši kot lansko leto. Hrvatski in srbski prašiči se plačujejo danes loko Ljubljana 39 K žive teže. Svinjsko meso na ljubljanskem trgu 40 do 42 K kg, slanina trebušna 54 K, riba in sal 58 K, mast 60 K. — Maksimalne cene sadja so sledeče: hruške I. vrste 16 K, II. 12 K, III. 8 kron, češnje 12 K, jabolka 10 K, breskve 22 K, grozdje 24 K, krompir 3 K, fižol v stroju 9 K, luščen 10 K, kisel zelje, novo 10 K, staro 4 K, glava zelja 5 do 8 K, čebula 5 K kg, luščen grah 11 K liter. Zelenjava v splošnem v ceni pada. Piške 50 do 60 K par. Jaje vsled izvoza zopet primanjkuje, 2,50 K komad.

— Reforma monopolne takse na vžgalice. Iz Beograda nam poročajo: Monopolne takse na vžgalice. Načelo produkcijskega monopola je odklonjeno in bo produkcijski monopol tudi v Srbiji odpravljen. Monopolna taksa se v bodoče ne bo več odmerjala po težini, temveč po številu vžgalice. Ta taksa naj bi v bodoče znašala za male žepne škatlice do 55 vžgalic po 12 in pol para za škatlice, za normalne (švedske) škatlice do 60 vžgalic po 10 para, za vžgalice, ki se vžgajo na raznih predmetih, po 15 para za škatlo s 100 vžgalicami, za običajne žveplenke v škatljah z 120 šibicami po 15 para. Etikete na škatljah bodo morale biti odobrene od monopolne uprave in smejo imeti besedilo samo v narodnem

jeziku. Sklep monopolne uprave more odobriti še finančni minister.

— Svetovni uspeh žetve krušnih št je po mednarodnem agrikulturnem inštitutu v Rimu letos za 2 % manjši, nego lani.

— Za omejitev izvoza hmelja, slada in ječmena v Češkoslovaški. V nekem sklepu pivovarniškega društva se zahteva, da naj se izvoz hmelja vsled slabe letine omeji na 12.500 meterskih stotov, izvoz ječmena sploh prepove, a izvoz slada se naj dovolji le v toliki meri, kolikor je potrebno za vzdrževanje zunanjih trgovinskih odnosov.

— Svoboden izvoz papirnatega denarja iz Italije. Iz Rima poročajo, da je italijanska vlada dovolila svoboden izvoz italijanskega papirnatega denarja.

— Dobra žetev v Italiji. Po poročilu italijanskega poljedelskega ministra se bo pridelalo letos v Italiji 51,2 milijona metrskih stotov žita proti 38 milijonom lanskega leta.

— Berlinski trg klavne živine dne 23. t. m. Prignalo se je med drugim 1520 goved, 683 volov, 413 bikov, 524 krav, 1583 telet, 4185 ovac, 4953 svinj, 93 koz, 252 bakonskih svinj. Cene (za 50 kg žive teže): voli po kakovosti od 400—700 mark, bikli po kakovosti 425—650, krave po kakovosti in starosti 200—700, teleta po kakovosti in starosti 450—1500, ovce po kakovosti in starosti 250—575, svinje po kakovosti 1100—1500.

— Cene kovin v Berlinu dne 23. t. m. elektrolitični baker 2301, rafinadni baker (99—99,8 %) 2050—2075, svinca 740—750, cink 780, aluminij (98—99 %) 3100, banka-strait-in austral-cin 5000, čisti nikelj 4700, antimon-regulus 825, srebro v palicah č. 900promil za 1 kg 1440—1450.

— Gospodarske vesti iz Francije. Te dni objavljene številke o produkciji premoga v Severni Franciji v prvem polletju t. l. kažejo veliko napredovanje proti produkciji v isti dobi lanskega leta.

— Francoska vlada namerava znižati ceno koksa na 60 frankov 1 tona, tako da bo francoski koks za 20 % cenejši, nego belgijski. — Francoske prednice volne so sklenile v Parizu sindikat. Alzacijske prednice so se temu sindikatu pridružile. Začetna glavica znaša 5 milijonov frankov, ki se naj po priključitvi alzacijskih prednic razmeroma poviša. — Listi poročajo, da so bili v departementu Haute Lore odkriti bogati petrolejski vrelci. — Odredbe, ki zabranjujejo uvoz ruskih bankovcev, denarja in drugih plačilnih sredstev, so ukinjene.

— Izvoz sena in slame iz Rumunije prepovedan. Z dne 9. junija dovoljen izvoz sena in krmlne slame je z dne 10. t. m. zopet ukinjen.

Borza

(Glej tudi 1. stran)

Zagreb, devize: Berlin 208 — 208,80, Milan 765,50 — 768, London izplačilo 662,60, 659, New York ček 180, Pariz 1300, Praga 200,25 — 200,75, Svica 3050 — 3065, Dunaj 16,70 — 16,80, Budimpešta 45 — 46,50, valute: dolar 177,50 — 179, rubelj 25 — 30, češke krunice 212 — 215, napoleoni 629 — 631, marke 205 — 210, leji 218 — 220, lire 768.

Effekti:
Banka za Primorje 800.
Trg. obrtna banka 240 — 245.
Hrv. eskomptna banka 685 — 696.
Jadranska banka 1945 — 1950.
Jugoslovanska banka 495 — 500.
Ljub. kreditna banka 810 — 900.
Narodna banka 500 — 510.
Praščedina 5100.
Rečka puška banka 410.
Slov. eskomptna banka 590 — 620.
Srpska banka 700 — 705.
Goranin 580 — 600.
Gutman 1325 — 1420.
Nar. šumska industrija 580 — 605.
Naškiha industrija drva 500 — 520.
Slavonija 480 — 495.
Ljub. strojne tovarne in livarne 860.
Beograd, valute: dolar 45, leji 55,50 napoleoni 156, devize: Pariz 332, Zeneva 770, Praga 53,60, Dunaj 4,25, Berlin 52,25, Milan 184.

Vremensko poročilo

Ljubljana 806 m nad morjem.

Čas opazovanja	Ob ur	Stanje barometra v mm	Temperatura po C.	Vetrovi	Nebo
29. avg.	7.	734,4	14,0	sl. jvvh	obl.
	14.	733,5	25,8	sl. zap.	v. jen.
	21.	734,9	19,6	"	jasno

Srednja večerajša temperatura 20,0, normalna 17,3.
Vremenska napoved: lepo, toplo vreme.
Solnce vzhaja ob 5:17, zahaja ob 18:44.

Lastnik in izdajatelj

Konzorcij „Jutra“.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Blagajna velikega vojvode

Roman.

Marković je molčal, a ustnice so mu drgetale strahu. Dolgin je zategnil obrvi in s prodirajočim pogledom opazoval nekaj časa Markovića, nekaj časa velikega vojvode; nazadnje se je obrnil k poslednjemu:

«Visočanstvo, oprostite, da še vedno ne vem, kaj naj verujem! Ne poznam niti vas, niti Markovića, zato sem lahko nepristranski. Edini vzrok, da se vam nisem takoj opravičil, da sem sploh verjel Markoviću, je v tem, da je Marković svojo zadelo iznesel tako, da je skrajno verjetno... On vendar dobro ve, kaj riskira, ako ni resnična...»

Predno je dolgin končal svoj stavek, slišal je začuden, kako je nek glas spregovoril:

«Ako se hoče vaše visočanstvo takoj o stvari točno prepričati, ako hočete zvedeti, kaj je na stvari resnice, potem morem vašemu visočanstvu takoj pomagati!»

Dolgin se je takoj obrnil od velikega vojvode in pogledal, kdo je rekel te besede, začudil se je, ko je videl prijatelja velikega vojvode, takozvanega profesorja. Opazoval ga je s zamišljenim pogledom, profesor je pa mirno nadaljeval:

«Ničesar vam ne moremo lažje dokazati, nego to, katero obeh pisem je pravo! Oseba, ki je pisala pismo je na krovu!»

«Oseba, ki je pisala pismo, na krovu... kaj vendar govorite,» je zatulil dolgi oficir.

«Zagotavljam vas, da je dama, ki je prišla z menoj in velikim vojvodo na krov, ki se ravnokar mudi pri nji zdravnik... ona ista dama, ki je pisala pismo, o katerem sedaj že toliko

časa in po nepotrebnem debatirate. Z drugimi besedami...»

«Z drugimi besedami, govorite vendar jasno...»

«Torej z drugimi besedami, velika kneginja Olga Nikolajevna...»

Bilo je kakor da je padla bomba v kajito, v kateri so bili Marković, Filip, veliki vojvoda in oba ruska oficirja... tak učinek so imele Filipo-ve besede.

Oba oficirja sta poskočila in za-Grabila za ročaje sabelj, da na mestu pobijeta predrznega gospoda Collina za njegovo nesramnost... Marković je pa stal blede in odrevenel kot mrlič in gledal Filipa.

Slednjič so se vsi predramili. Dolgin je pogledal s strašnim pogledom Filipa in dal drugo skoro kriče neko povelje, ta je takoj odšel; sledil je zopet molk, ki je bil pa zgolj; sledil je nego dolgi pogovori... dolgi oficir je neprestano opazoval Collina,

kot da bi se bal, da mu ne pobegne radi nesramnosti, ki jih je ravnokar izustil.

Trajalo je najmanj kakih deset minut, Filip se je ves čas umikal pogledom velikega vojvode...

Zaslišali se so koraki in vrata v kajito se so odprla....

VIII. poglavje

o najlepši svatbi, ki jo je kdaj doživel Collin.

Vrata v kajito se so odprla naglo in nervozno... in neka oseba je stekla preko praga... ni se obotavljala, ni pogledala niti na levo niti na desno, hitela je samo k velikemu oficirju, ki ga je objela in poljubovala; hitela je govoriti, govorila je po rusko in ga s kipečimi besedami iz malih usten nagovarjala.

Ta oseba je bila gospa Pelotard... ki je kaj hitro prišla k zavesti... za njo je stopil v kajito oficir, ki je malo

prej odšel po njo. Zapri je za seboj vrata potem se pa v mirnem stavu postavil v stran.

Teško bi bilo dognati, čega obraz je ta trenutek v kajiti izražal največje presenečenje, čudenje in po bitost — gotovo je le toliko, da ni bil to obraz gospoda Filipa Collina. Ta je stal še vedno tam, kjer je izšel, nenaadno one besede, grizel svoje male črne brke, zadovoljno se smejal, a iz oči mu je žarelo veselje in zadovoljstvo. Prav gotovo je bil Collin prav zadovoljen s svojim današnjim uspehom, čutil se je kot mo-derne Odisej, kot prvi glasnik novega razodetja na balearskih otokih. Zdelo se mu je, da se ta prigoda sediti prav kmalu in hitro konča; da bi imela dober in srečen izid in konec za vse — samo za gospoda Semjona Markovića ni bilo pričakovati srečnega izhoda.

(Dolje nadaljuje.)

Kupim mostovno tehniko

(Brückenwage) v dobrem stanju, 4000 kg. — Ponudbe na naslov F. Haco, Stična. 1359 2--2

Ponudite

vse neuporabne zlate predmete: verižice, prstane, obeske, zapustnice, uhane itd., kateri predmeti vam leže doma in jih ne nosite 20--13

tyrdki F. CUDEN

trgovina ur, zlatnine in srebrnine, Ljubljana, Prešernova ul. 1.

L. Mikuš

Ljubljana

Mestni trg 15

izdelovatelj dežnikov

Na drobno! Na debelo!

Zaloga sprehajalnih palic.

1327 Popravila točno in solidno! 52--3

1351 Akademičarka 2-2

išče s 1. septembrom stanovanje s popolno oskrbo, najraje s souporabo kopalnice in klavirja. Ponudbe pod »Strem-kinja«, Kolodvorska ulica 3.

Suhe gobe, laneno seme

in druge deželne pridelke plača najbolje Sever & komp., Ljubljana, Wolfova ulica 12. 1341 6--3

Avto - omnibus

za sedem oseb, v najboljšem stanju, z novo pnevmatiko 1361 2-2

se ceno odda.

Ogleda se v garaži J. Gorec, Ljubljana, Vegova ulica 8.

Proda se dobro ohranjeno

moško kolo „Waffenrad“.

Naslov pove upravnistvo »Jutra«. 1367

Knjigoveškega vajenca

1368 3-1 sprejme takoj knjigovoznisa „Delniška tiskarna d. d.“ v Ljubljani.

Cvetlične dekoracije paviljonov

povodom Ljubljanskega sejma

sprejema in izvršuje v vsakem obsegu

Anton Ferant

1364 umetni trgovski vrtnar 4--1

Ljubljana, Ambrožev trg 3.

Proda se 1365 3-1

5 avtom. vtiskalnih strojev

nameščenih na raznih železniških postajah v Sloveniji pod ugodnimi pogoji.

Ivan Rebek

ključničarski mojster, Celje.

Boljši pekovski pomočnik

išče službe kot pomočnik mešaveo.

Naslov pove upravnistvo »Jutra«. 1368

Lepe suhe gobe

(jurčke) 1348 5--3

kupuje po najvišji dnevni ceni

turška Mihael Oman v Višnji Gorci.

Priporočamo

knjige za mladino:

Ilka Waschtetova, Pravičice. Z večbarr-nimi slikami. Vez. 40 K, po pošti 2 K več.

Habberton-Sorli, Bob in Tedi. Povest s slikami. Broš. 21 K, vez. 30 K, po pošti K 240 več.

Cika Jova Zmaj-Gradnik, Kalamandarija. Otroške pesmi. Vez. 16 K, po pošti 1 K več.

Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Inženier dr. Miroslav Rasal

oblastvene poverjen

stavljeni inženjer

Ljubljana

Hilhorjeva ulica št. 7.

Specijalno stavbena podjetje za betonke, železobetonske in vodne gradnje.

Izraba vodnih sil.

Naročite se na

„Pota in cilji“.

Zbirka poljudno-znanstvenih splesov.

I.-II. zvezek: A. Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. I. del, vez. 21 K, II. del, vez. 42 K. Za oba zvezka po pošti K 540 več.

III.-IV. zvezek: Dr. Fr. Weber, Uvod v filozofijo. 72 K, pošta 3 K več.

V. zvezek: A. Melik, Zemljepis kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Meh. vez., 60 K, pošta 3 K več.

Broš. navadni papir 42 K, po pošti 2 K več.

Naročila sprejema

Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6

„Jutro“ je najboljši in najbolj informiran slovenski dnevnik!

Natisnila Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani

Otvoritveno naznanilo.

Slav. p. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril pod trdko:

Oblačilna industrija A. KUNC

Ljubljana, Gosposka ulica št. 7

veliko konfekcijsko trgovino

z moškimi in deškimi oblačili.

Ker imam v zalogi izključno le lastne izdelke, jamči moje ime za solidnost blaga in prvovrstni kroj. Kot prva roka pa morem poslužiti tudi z izvanredno niskimi cenami.

V zalogi imam lepe in dobre obleke iz volnenega blaga za moške od K 900— naprej. Obleke iz pristno angleškega blaga K 2000—.

Priporočam najvljudneje ogled kakovosti in cen mojega blaga!

Z velopoštovanjem

A. KUNC.

1323 5--2

Reklamna ponudba

samo 20 dni veljavna!

Ker hočem opustiti svojo zalogo ur, pošiljam v roku 20 dni vsakomur, ki pošlje ta iz časnika izrezani oglas, krasno remontoirko (za gospode), izborna opremljeno, 30 ur idočo, s triletno pisarno garancijo, za reklamno ceno 40 namesto 85 dinarjev franco proti prejšanji vposlati dotičnega zneska v priporočenem pismu. Ura se dopolnje takoj priporočeno. Po povzetju se pošlje le proti ari 10 dinarjev.

Skladišče ur Adolf Mith, Zagreb, Samostanska 4.

POZORI!

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecm bridko izgubo našega prisrčno ljubljeneega, nepozabnega sina, brata, gospoda

Janko Gregoriča

strojevodja nam. pripravnika juž. žel

ki je dne 27. avgusta ob 11. uri ponoči v Sisku v 22. letu nenadoma preminul.

Pogreb nepozabnega bo v torek dne 30. avgusta ob 5. uri popoldne z glavnega kolodvora na pokopališče k Sv. Križu.

Vsi, ki so ga poznali, naj ga ohranijo v prijaznem spominu.

V Ljubljani, dne 29. avgusta 1921.

Ivan Gregorič, prog. mojster-revid. juž. žel.

oče.

Budi, brat.

Marija Gregorič, roj. Golf

mati.

Milka, Poldi, sestri.

Mestni pogrebni raved v Ljubljani.

1372

Lastni razstavnii paviljon

na ljubljanskem velikem sejmu

3. do 12. septembra 1921. 1336 6--2

Združene papirnice

Vevče, Goričane in Medvode

delniška družba v Ljubljani.

Telefon št. 1-67 (Ljubljana)

Brzjavlj: Papirnica Vevče

t. č. centrala: Papirnica v Vevčah.

Pošta: D. M. v Polju pri Ljubljani.

Postaja južne železnice: ZALOG.

Papirnice v Vevčah, papirnica, tvornica celuloze in lesovine v Goričanah in tvornica lesovine v Medvodah.

Mesečno proizvajanje 100 vagonov raznih vrst papirja:

Papir iz tkanine, brezlesni pisarni, pisarniški, tiskovni in konceptni papir. Strojepisni, bankpost-, karton- in risalni papir. Brezlesni dokumentni koncept-meliran, nebeljeni konceptni papir; srednjefini pisalni in tiskovni papir, karton za dopisnice. Brzjavni svitki in papir za naustnice (stročnice). Navadni tiskovni kuler in papir za lepake v vseh barvah. Rotacijski tiskovni papir. Ovojni papir iz čiste celuloze in navadni ovojni papir.